

Skötselplan för naturreservat Midsommarberget

Allmän beskrivning

Administrativa data om naturreservatet

<u>Benämning:</u>	Naturreservat Midsommarberget
<u>Län:</u>	Örebro
<u>Kommun:</u>	Laxå
<u>Areal:</u>	5,8 ha varav land 5,64 ha och vatten 0,16 ha
<u>Naturtyper:</u>	9010 taiga 5,4 ha
<u>Fastighet/markägare:</u>	Laxåskogen 13:1, Laxåskogen 1:24, Laxå kommun
<u>Förvaltare:</u>	Laxå kommun
<u>Lägesbeskrivning:</u>	Öst/sydöst om Laxå Centrum.
<u>Vägbeskrivning:</u>	Centrala Laxå tätort

Prioriterade bevarandevärden

<u>Naturtyper:</u>	Äldre tallskog, äldre blandskog
<u>Arter/grupper:</u>	Moss, lav- och svampflora, insekts- och fågelfauna
<u>Strukturer/funktioner:</u>	Gamla träd, död ved, närnatur med höga biologiska värden, lek- och pedagogiskskog

Syfte

Att bevara och utveckla områdets biologiska och rekreationsmässiga värden.

Översiktlig beskrivning av befintliga förhållanden

På Midsommarberget finns tallskog med en hög andel mycket gamla tallar i kombination med tall i olika yngre åldrar. Skogen är lite för ”städad” för att utgöra fullvärdig naturskog, men ålders- och artsammansättningen har god spridning. En hög koncentration av signalarten tallticka finns i skogen. Talltickan är rödlistad som sårbar (NT), och hotas av bristen på gamla tallar i landskapet. De observationer av tallticka som i övrigt finns i kommunen utgörs av enstaka exemplar på tall som lämnats intill stränder och våtmarker. På Midsommarberget finns omkring ett 10-tal kända fruktkroppar, troligtvis den högsta koncentrationen i kommunen. Tallskogen är i stort sett fri från gran, och med en ökad mängd död ved kan området på sikt komma att hysa fler hotade arter knutna till gammal tallskog. Tallskog är en stor del av den naturliga skogsmosaiken i Laxå kommun. Midsommarberget är en av noderna i kommunens nätverk av gammal tallskog, och bildar en s k ”stepping stone” mellan de tallrika strand- och myr miljöerna i norr och motsvarande miljöer i söder.

Midsommarberget ligger centralt i Laxå och används för rekreation och motion. Historisk har berget fungerat som festplats, med scen och dansbana. Det finns en frisbeegolfbana i området och östra delen av skogen nyttjas för lek och undervisning av de närbelägna skolorna. En pulkabacke anläggs under 2019 på bergets östra sida. Söder om berget finns besöksnäringar, och nära/i anslutning till det planerade reservatet anordnas ibland festligheter och andra utomhusevenemang. Det mycket centrala och lättillgängliga läget ger många möjlighet att nyttja området, såväl privatpersoner som verksamheter.

Naturvärden

Gamla träd, framför allt en sammanhängande skog med gamla tallar och lång kontinuitet, men också gamla grova aspar.

Friluftsvärden

Promenadstigar, nyttjas för löpning av Centralskolan, kulturhistoria, frisbeegolfbana, pulkabacke, lek och pedagogik närmast skolområdet.

Plandel

Skötselområden

Reservatet indelas i fem skötselområden:

- Skötselområde 1: Blandskog med grova aspar i sluttning
- Skötselområde 2: Parkmiljö med gamla tallar
- Skötselområde 3: Tallskog
- Skötselområde 4: Blandskog för lek och pedagogik
- Skötselområde 5: Anläggningar för rekreation

Skötselområde 1 – Blandskog med grova aspar i sluttning

Areal: 0,21 ha
Naturtyp: 9010 taiga

Gles skog i sluttning mellan Bergskanalen och Röforsvägen. Domineras av grov asp, tall och björk, med undervegetation som olika gräs, blåbärsris och smultron. I söder breder vintergröna ut sig. Marken är blockig och i norr finns en liten stig som leder upp mot kanalen.

Bevarandemål:

- Andelen gamla och grova träd ska bibehållas eller öka. Särskilt grova aspar är mycket viktiga.
- Död ved ska lämnas då träd dör eller avverkas
- Bevara intrycket av en gles betesskog (alt. 1)

Åtgärder:

Inga träd fälls, utom ev. riskträd. Döda och döende träd lämnas stående, såvida de inte är en risk för trafiken intill skogen.

Regelbunden slyröjning med 3 års mellanrum eller när slyet närmar sig 2 m i höjd. Ris samlas i högar som lämnas på plats som biodepåer och strukturer för djur att bo och gömma sig i. En del ris kan forslas bort om det blir väldigt mycket.

Lämpliga småträd släpps upp för att säkra kontinuitet av träd i olika åldrar. Framför allt eftersträvas kontinuitet av asp.

Inhemska buskar, särskilt enar och bärande buskar (t.ex. skogstry eller fläder om) lämnas om de etablerar sig som bör lämnas och släppas upp.

Arter som klassas som invasiva eller främmande eller uppträder invasivt ska bekämpas och begränsas. Till invasiva arter räknas de som är listade av EU eller i den kommande, inhemska lagstiftningen. Även andra främmande arter kan uppträda invasivt. Detta gäller många trädgårdsväxter, som t.ex. snöbär, olika typer av spirea, vresros och vintergröna som snabbt kan ta över stora arealer och tränga ut all övrig vegetation.

Träd som bedöms vara farliga för trafikanter på vägen eller trottoar intill skogen får avverkas efter samråd med kommunekolog eller motsvarande. Dessa lämnas om lämpligt som död ved i skogen.

Skötselområde 2 - Parkmiljö med gamla tallar

Areal: 0,39 ha

Naturtyp: -

Område av parkkaraktär, med klippt gräs, konstinstallationer, fontän och planteringar. Det höga biologiska värdet ligger i de många gamla och grova tallarna, med förekomst av talticka. I söder utgörs området av en gräsbevuxen, öppen slänt där de gamla tallarna avverkats.

Bevarandemål:

- De gamla och grova tallarna bevaras, och viss återväxt säkerställs.

Åtgärder:

Området kan fortsatt skötas som idag, med besöksvänlighet som huvudfokus för skötseln. Tallarna bevaras, och i söder låts nya träd växa upp.

Delområde 3 - tallskog

Areal: 3,9 ha

Naturtyp: 9010 taiga

Skog som domineras av mycket gamla tallar, i kombination med tall i olika åldrar vilket ger mycket goda förutsättningar för området att utvecklas till värdefull naturskog. Hög koncentration av signalarten talticka, med ett omkring ett 10-tal kända fruktkroppar.

Tallskogen är i stort sett fri från gran, och har inslag av rönn, björk och en. Mängden död ved är i dagsläget låg. I denna del av reservatet var förr en scen och dansbana belägen. Idag finns en pulkabacke i östra delen av området, nära platsen där scen och dansbana funnits. pulkabacke anläggs under 2019 på bergets östra sida. Söder om berget finns besöksnäringar, och nära/i anslutning till det planerade reservatet anordnas ibland festligheter och andra utomhusevenemang. Skogens sociala värden uppmärksammas allt mer i vårt samhälle och tätortsnära skog har en särskilt viktig funktion då det är den som nyttjas allra mest för rekreation. För att garantera fortsatt tillgång till uppskattad rekreationsskog är det viktigt att den får ett långsiktigt skydd som minskar osäkerheten – all skog löper på sikt risk att avverkas eller exploateras om inga andra bestämmelser finns.

Ett reservat säkerställer områdets fortsatta höga naturvärde och funktion som rekreationsområde samt ger goda möjligheter för utveckling och förbättrad tillgänglighet.

Bevarandemål:

- Andelen gamla och grova träd bibehålls eller ökar.
- Mängden död ved i skogen ska öka

Åtgärder:

Skogen lämnas för fri utveckling, med undantag för bortröjande av gran om den skulle börja etablera sig. Även invasiva eller främmande arter eller arter som uppträder invasivt bekämpas.

Stigar och andra anläggningar för besök och rekreation underhålls.

Inga träd avverkas.

Döda och döende träd lämnas om lämpligt på plats.

Mer information – inventera artgrupper och ta borrhärdar

Delområde 4 – blandskog för lek och pedagogik

Areal: 1,38 ha

Naturtyp: 9010 taiga

Yngre lövdominerad blandskog intill idrottsanläggning och skolgård.

Bevarandemål:

- Andelen gamla och grova träd bibehålls eller ökar.
- Mängden död ved ökar.
- Skogen är trygg för barn att vistas mycket i

Åtgärder:

Slyröjning var 3e år, oftare om behov finns. Avgörande måste vara skolpersonalens möjlighet att hålla uppsikt över elever vid aktivitet i området. Riset bör lämnas i området, samlat i högar. Delar av riset kan bli material för skolornas elever att bygga, leka och pyssla med.

Skogen ska åldras och träd tillåtas att bli gamla. Träd som bedöms utgöra en fara, t.ex. döende sälgar, ska avverkas vid behov och den döda veden lämnas i området.

Områdets huvudsyfte är pedagogiskt, och skolornas behov får gärna styra skötseln. Den långsiktiga skötseln ska ske i samråd med skolorna.

Det ska även framöver vara möjligt för skolornas personal att sätta upp markeringar och annat som behövs för deras verksamhet, samt att hämta material (t.ex. sly) till slöjd och liknande.

Delområde 5 – anläggningar för rekreation

Areal: -

Naturtyp: -

Stigar, pulkabacke, frisbeegolf, möjlighet att skapa fler anläggningar. Exempelvis utegym, grillplatser etc. Informationsskyltar ska tas fram och placeras ut.

Bevarandemål:

- Reservatet ska vara tillgängligt och erbjuda rekreativsmöjligheter av hög kvalitet.

Åtgärder:

Stigar underhålls. Ev. lövsly kan röjas 3-4 m på var sida om stigar om det blir tätt och hindrar sikten påtagligt. Nya stigar kan anläggas, och utvalda stigar kan breddas och byggas på för att tillgängliggöra området ytterligare.

Finns behovet kan lövsly röjas i mindre omfattning kring frisbeegolfbanan.

Kring rekreativsanläggningar, som pulkabacke och andra framtida anläggningar, kan sly röjas för att hålla nödvändigt område öppet.

Informationsskyltar tas fram och placeras ut på minst 2 eller 3 platser där besökare tar sig in i området.

Delområde 6 – anläggningar

Areal: -

Naturtyp: -

Inom området finns en kanal, bergskanalen, med tillhörande broar. Laxås vattentorn ligger i reservatets innersta del.

Bevarandemål:

- Anläggningarna ska fungera och skötas

Åtgärder:

De åtgärder och den skötsel som behövs för att säkerställa anläggningarnas funktion och skick ska genomföras – reservatsföreskrifterna ska inte utgöra ett hinder för skötsel och underhåll. Åtgärder ska dock planeras på så vis att minsta möjliga skada uppstår i naturmiljön. Gamla träd får inte fällas utan samråd med kommunekolog och körskador på mark utanför vägar ska i möjligaste mån undvikas.

Slyröjning och liknande som är nödvändigt för att hålla anläggningarna tillgängliga för underhåll får utföras i den omfattning som är nödvändig.

Utmärkning av reservatets gräns

Utmärkning av reservatgränsen ska utföras av naturvårdsförvaltaren enligt Svensk standard SIS 031522 och enligt naturvårdsverkets anvisningar.

Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

<u>Skötselåtgärd</u>	<u>När</u>	<u>Var</u>	<u>Prioritet</u>
Röjning av ung gran	Vid behov	Skötselområde 1,2,3,4	1
Slyröjning	Var 3e år/vid behov	Skötselområde (1),4,5	1
Fällning av riskträd	När behov uppstår	Skötselområde 1, 4, 5	1
Informationsskyltar	2022	Skötselområde 5	1
Gränsmarkering	2022	Skötselområde 5	1

Tillsyn

För närvarande behövs ingen speciell tillsynsman för reservatet. Tillsyn av reservatet ska ombesörjas av kommunen. Avstämning med kommunekolog ska ske innan genomförandet av skötselåtgärder. Som kommunen är organiserad idag svarar Samhällsbyggnad Sydärke för tillsynen medan Laxå kommun förvaltar reservatet genom Laxå kommunfastigheter AB

Dokumentation och uppföljning

Inventeringar

Tillräcklig kunskap finns idag om naturvärdena och nyckelarter för skötseln av reservatsområdet. För de flesta djur- och växtgrupper som fåglar, smådäggdjur, fladdermöss, vedlevande insekter samt mossor, svampar och lavar saknas dock kunskap. En idé är att låta inventera en djur- eller växtgrupp per år under några år och sedan presentera resultatet för skolan och allmänheten med en särskild årlig naturdag.

Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Alla redovisade åtgärder bekostas av offentliga medel. Även andra finansiärer, t.ex. fonder, statliga bidrag eller stiftelser kan bli aktuella.

Utkast

Utkast